

Motion till riksdagen 2009/10:Fi308

av **Sven Bergström och Kenneth Johansson (c)**

Gemensamt mått för befolkningstäthet och tillgänglighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att introducera ett nytt samlat glesbygdsindex för befolkningstäthet och tillgänglighet, Rurix (Rurality Index).

Motivering

En svår och ständigt aktuell fråga är hur landsbygd och glesbygd ska definieras och avgränsas. För att utföra sådana avgränsningar har en stor mängd olika definitioner och mätmetoder tagits fram genom åren. Problemet med många av dem är att de ger mycket grova och statiska indelningar och att de ibland bygger på subjektiva eller svårpreciserade kriterier. Problemet är också att det finns alldeles för många olika mätmetoder; bara i Sverige finns ett tiotal.

Enligt rapporten ”Landsbyggsdefinitioner i Sverige och andra länder”, utgiven av Glesbygdsverket (2008), har en rad olika definitioner skapats vid behov för att användas av myndigheter och organisationer vid t.ex. geografiska avgränsningar, analyser, beslutstagande, forskning m.m. Definitionerna är ofta av varierande slag och tar hänsyn till olika faktorer som befolkningstäthet, tillgänglighet eller sociala och ekonomiska förhållanden.

Med en stor mängd olika definitioner uppstår problem, speciellt vid t.ex. subventioneringar och lagstiftning som är baserad på hur ett område delats in. För att säkerställa rättvisa och rättssäkerhet vid regionalpolitiska beslut är det hög tid att införa ett gemensamt mått för befolkningstäthet och tillgänglighet. Det skulle kunna bli mycket användbart inte minst i Gävledalaområdet.

En nyligen vid Högskolan i Gävle lanserad mätmetod för befolkningsgleshet och tillgänglighet har visat goda resultat i sin anpassning till den faktiska befolkningens geografiska fördelning och storlek. I korta drag går den nya

Fel! Okänt namn på

mätmetoden ut på att det område som ska mätas delas in i ett rutnät. Från varje ruta mäts hur många invånare som går att nå inom en bestämd sträcka längs vägnätet. Det uppmätta invånarantalet för varje ruta divideras med mätsträckan i kilometer och det ger måttenheten invånare per kilometer.

Det framtagna gleshetsindexet har getts namnet Rurix (Rurality Index). Tillgänglighetsfaktorn i måttet är baserad på vägnätets utsträckning, vilket ger verklighetstroga mätvärden. Högre mätvärden finns främst där folk är bosatta och där vägnätet är väl utbyggt, medan låga värden finns i glesbefolkade områden som antingen har dåligt utbyggt eller helt saknar vägnät. Rurixmetoden har klargjort att enbart ett täthetsmått inte tar hänsyn till befolkningens fördelning och tillgänglighet, vilket var tydligt vid mätningar på regional nivå där de högsta mätvärdena med jämförelsemetoden ibland hamnade i otillgängliga och nästintill obefolkade skogsområden.

Förutom att Rurixmetoden visat sig fungera mycket bra har den även stor potential att vidareutvecklas, och i jämförelse med en metod som enbart mäter befolkningstäthet är fördelarna tydliga. Genom Rurix har vi funnit en mätmetod som genom sin enkelhet kan utvecklas till en gemensam nämnare för dem som arbetar med regionalpolitik, och därigenom bidra till en bättre och rättvisare ordning i djungeln av mått för befolkningstäthet och tillgänglighet.

Stockholm den 2 oktober 2009

Sven Bergström (c)

Kenneth Johansson (c)